

134

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 11 marca 1959 r.

o postępowaniu dyscyplinarnym w sprawach adwokatów.

Na podstawie art. 8 pkt 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1950 r. o ustroju adwokatury (Dz. U. z 1959 r. Nr 8, poz. 41) zarządza się, co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

§ 1. Postępowanie dyscyplinarne obejmuje:

- a) dochodzenie,
- b) postępowanie przed komisją dyscyplinarną.

§ 2. Komisje dyscyplinarne rozstrzygają samodzielnie nasuwane się zagadnienia prawne i wydają swe orzeczenia na mocy przekonania opartego na swobodnej ocenie całości kształtu dowodów w sprawie.

§ 3. 1. Komisja Dyscyplinarna rozstrzyga na posiedzeniu niejawnym lub na rozprawie.

2. Rozstrzygnięcia są wydawane w postaci orzeczeń lub postanowień: orzeczenie może zapadć jedynie na rozprawie.

3. Komisja dyscyplinarna pisemnie uzasadnia orzeczenie, postanowienie zawieszające tymczasowo w czynnościach zawodowych i postanowienie o umorzeniu postępowania, natomiast nie ma obowiązku uzasadniania innych postanowień.

§ 4. 1. Rozprawa przed komisjami dyscyplinarnymi jest jawna dla członków adwokatury, pokrzywdzonego oraz osób wezwanych na rozprawę w charakterze świadków po złożeniu przez nich zeznań, chyba że zachodzą wymagane przez przepisy kodeksu postępowania karnego wypadki prowadzenia postępowania przy drzwiach zamkniętych.

2. Ministrowi Sprawiedliwości oraz osobom przez niego w tym celu delegowanym służy prawo wglądu do akt dyscyplinarnych i obecności na rozprawach dyscyplinarnych.

3. Orzeczenia dyscyplinarne można podawać do wiadomości publicznej jedynie po ich uprawomocnieniu się na podstawie decyzji Ministra Sprawiedliwości lub postanowienia komisji dyscyplinarnej — za uprzednią zgodą Ministra Sprawiedliwości.

§ 5. W przypadkach nie unormowanych przepisami niniejszego rozporządzenia komisja dyscyplinarna kieruje się odpowiednimi przepisami kodeksu postępowania karnego.

§ 6. 1. Nadzór nad działalnością wojewódzkich komisji dyscyplinarnych należy do prezesa Wyższej Komisji Dyscyplinarnej, który go wykonuje osobiście lub przez delegowanych przez siebie członków tej Komisji.

2. Osoby powołane do wykonywania nadzoru mają prawo żądać wyjaśnień, wglądać w czynności i usuwać oczywiste usterki.

3. Nadzór nie może wkraczać w dziedzinę orzecznictwa.

Rozdział II.

Strony, obrońcy i pełnomocnicy.

§ 7. Stronami w postępowaniu dyscyplinarnym są oskarżyciel (rzecznik dyscyplinarny i prokurator) oraz obwiniony, a także pokrzywdzony, któremu służą uprawnienia przewidziane w niniejszym rozporządzeniu. Obwinionym może być adwokat lub aplikant adwokacki.

§ 8. 1. Rzecznik dyscyplinarny działa z ramienia rady, która go wybrała, i jest związany jej poleceniami co do prowadzenia dochodzenia oraz co do wniesienia aktu oskarżenia i środków odwoławczych.

2. Wyłączenie rzecznika może nastąpić w wypadkach przewidzianych dla wyłączenia członka komisji dyscyplinarnej. Wniosek o wyłączenie rzecznika może zgłosić również prokurator. O wyłączeniu rzecznika w toku dochodzenia rozstrzyga rada adwokacka, która go wybrała, a w postępowaniu przed komisją dyscyplinarną — ta ostatnia.

3. Na wniosek prokuratora, rady adwokackiej lub z własnej inicjatywy Naczelna Rada Adwokacka ze względu na dobro postępowania dyscyplinarnego może przekazać prowadzenie dochodzenia innej radzie adwokackiej.

§ 9. Obwiniony może przybrać sobie obrońcę spośród adwokatów, a jeżeli jest nim aplikant — również i spośród aplikantów adwokackich.

§ 10. 1. Komisja dyscyplinarna wyznacza obrońcę z urzędu, jeżeli:

- a) zachodzi uzasadniona wątpliwość co do poczytalności obwinionego,
- b) postępowanie toczy się po śmierci obwinionego.

Komisja dyscyplinarna może wyznaczyć obrońcę z urzędu w innych uzasadnionych wypadkach.

2. Przepisu ustępu poprzedzającego nie stosuje się, gdy obwiniony lub członek jego rodziny sam ustanowił obrońcę.

Rozdział III.

Dochodzenie dyscyplinarne.

§ 11. 1. Dochodzenie wszczyna rzecznik dyscyplinarny z chwilą, gdy otrzyma zawiadomienie lub w inny sposób dowiedzie się o popełnieniu przewinienia przez członka izby.

2. W razie wniesienia skargi przeciwko członkowi organu adwokatury właściwa rada adwokacka przekaże niezwłocznie sprawę Naczelnej Radzie Adwokackiej, która zleci prowadzenie dochodzenia rzecznikowi dyscyplinarnemu Naczelnej Rady Adwokackiej.

3. Rzecznik dyscyplinarny zawiadomi prokuratora o wszczęciu dochodzenia w sprawie o przewinienie, zawierające znamiona przestępstwa ściganego z urzędu; zawiadomienie to rzecznik prześle prokuratorowi również wtedy, gdy znamiona przestępstwa ściganego z urzędu ujawnią się dopiero w toku dochodzenia.

§ 12. Prokurator wojewódzki może w każdej sprawie zastrzec sobie zawiadomienie go o wynikach dochodzenia prowadzonego przez rzecznika. Może on wówczas stawiać w toku dochodzenia wnioski o przeprowadzenie poszczególnych dowodów; wnioski te są dla rzecznika dyscyplinarnego wiążące. W tym celu Prokuratorowi Generalnemu bądź osobom przez niego upoważnionym służy prawo wglądu do akt dyscyplinarnych.

§ 13. 1. Rzecznik w toku dochodzenia korzysta z pomocy prawnej rad adwokackich.

2. Przy prowadzeniu dochodzenia rzecznik korzysta z uprawnień przewidzianych w § 26.

§ 14. Minister Sprawiedliwości może w każdej sprawie żądać informacji o wynikach dochodzenia prowadzonego przez rzecznika.

§ 15. Rzecznik dyscyplinarny może zaniechać dochodzenia, jeżeli uzna, że okoliczności sprawy nie dają podstawy do wszczęcia dochodzenia.

§ 16. 1. Rzecznik dyscyplinarny rady adwokackiej umorzy dochodzenie, jeżeli po jego przeprowadzeniu uzna, że nie ma podstaw do wniesienia aktu oskarżenia.

2. W razie wszczęcia postępowania na skutek polecenia Ministra Sprawiedliwości umorzenie dochodzenia może nastąpić tylko za uprzednią jego zgodą.

§ 17. 1. O zaniechaniu lub umorzeniu dochodzenia rzecznik dyscyplinarny zawiadomi obwinionego, pokrzywdzonego i prokuratora, jeżeli zastrzegł sobie zawiadomienie go o wynikach dochodzenia. Zawiadomienie następuje przez doręczenie wypisu postanowienia z uzasadnieniem.

2. Postanowienie rzecznika dyscyplinarnego o zaniechaniu lub umorzeniu dochodzenia powinno zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne.

3. Od postanowienia rzecznika dyscyplinarnego w przedmiocie zaniechania lub umorzenia dochodzenia przysługuje prokuratorowi i pokrzywdzonemu odwołanie do wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej, która rozstrzyga sprawę ostatecznie na posiedzeniu niejawnym.

§ 18. 1. Przed sporządzeniem aktu oskarżenia rzecznik obowiązany jest umożliwić obwinionemu zapoznanie się z treścią zebranych dowodów oraz złożenie wyjaśnień ustnie lub na piśmie.

2. Jeżeli dochodzenie zostało wszczęte na polecenie Ministra Sprawiedliwości, przed sprządzeniem aktu oskarżenia rzecznik dyscyplinarny zapozna Ministra z wynikami dochodzenia.

3. Prowadzone przez rzecznika dochodzenie powinno być zakończone w ciągu trzech miesięcy; w wypadkach uzasadnionych rada adwokacka może przedłużyć ten termin na dalsze trzy miesiące.

Rozdział IV.

Rozprawa.

§ 19. Komisja dyscyplinarna wszczyna postępowanie na żądanie rzecznika dyscyplinarnego.

§ 20. 1. Akt oskarżenia wnosi się do wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej i doręcza w odpisie obwinionemu i prokuratorowi wojewódzkiemu.

2. W sprawach wszczętych na polecenie Ministra Sprawiedliwości rzecznik dyscyplinarny przesyła odpis aktu oskarżenia również Ministrowi Sprawiedliwości.

3. Prokurator zawiadamia komisję dyscyplinarną, czy zamierza popierać oskarżenie na rozprawie.

4. Obwinionemu przysługuje prawo złożenia wniosków dowodowych w ciągu dni 7 od doręczenia mu aktu oskarżenia.

§ 21. 1. Właściwość miejscową wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej określa siedziba obwinionego w chwili wszczęcia postępowania dyscyplinarnego.

2. Jeżeli jest dwóch lub więcej obwinionych, wpisanych na listę w różnych izbach, właściwa jest komisja izby, w której okręgu popełniono przewinienie, jeżeli zaś miejsca tego ustalić nie można — komisja dyscyplinarna, której organy najpierw wszczęły postępowanie.

3. Spory o właściwość miejscową rozstrzyga Wyższa Komisja Dyscyplinarna, do której również należy wskazanie właściwej komisji dyscyplinarnej w wypadku, gdy ustalenie właściwości w myśl ust. 2 nie jest możliwe.

4. Wyższa Komisja Dyscyplinarna może w wypadkach uzasadnionych względami na dobro postępowania dyscyplinarnego przekazać sprawę innej wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej; przekazanie nastąpić może nie później niż przed rozpoczęciem rozprawy w I instancji.

5. W razie przekazania sprawy innej wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej (ust. 4) funkcje rzecznika dyscyplinarnego zachowuje dotychczasowy rzecznik, który może jednak przekazać swoje uprawnienia rzecznikowi dyscyplinarnemu właściwemu ze względu na wyznaczoną komisję dyscyplinarną.

§ 22. 1. Komisja dyscyplinarna na wniosek oskarżyciela (rzecznika dyscyplinarnego lub prokuratora) albo z urzędu może w każdym stadium postępowania powziąć postanowienie o tymczasowym zawieszeniu w czynnościach zawodowych członka izby. Postanowienie o zawieszeniu może zapaść na rozprawie lub na posiedzeniu niejawnym.

2. Przed powzięciem postanowienia o tymczasowym zawieszeniu komisja umożliwi obwinionemu złożenie wyjaśnień ustnie lub na piśmie. Od obowiązku tego można odstąpić w stosunku do adwokata lub aplikanta adwokackiego pozbawionego wolności.

3. Od postanowienia komisji dyscyplinarnej o zawieszeniu służy odwołanie.

4. Okres tymczasowego zawieszenia w czynnościach może być w całości lub w części zaliczony na poczet kary zawieszenia.

§ 23. 1. Po wpłynięciu aktu oskarżenia przez komisji dyscyplinarnej:

- a) rozpisuje rozprawę, wzywa według swego uznania świadków i biegłych oraz sprowadza inne dowody, w szczególności wskazane przez oskarżyciela lub zgłoszone przez obwinionego,
- b) wnosi sprawę na posiedzenie niejawne, jeżeli uzna, że należy uzupełnić dochodzenie; w razie zapadnięcia

postanowienia o uzupełnieniu dochodzenia akta sprawy zwraca się rzecznikowi.

2. W zawiadomieniach o rozprawie dla prokuratora, rzecznika dyscyplinarnego i obwinionego wymienia się również skład orzekający komisji dyscyplinarnej.

§ 24. 1. Prawo wyłączenia członka komisji dyscyplinarnej służy stronom w wypadkach określonych w kodeksie postępowania karnego dla wyłączenia sędziego.

2. Wniosek o wyłączenie może być złożony w terminie 3-dniowym od zawiadomienia o dniu rozprawy.

3. Jeżeli po zawiadomieniu o dniu rozprawy nastąpiła zmiana składu komisji dyscyplinarnej, termin określony w ustępie poprzednim przedłuża się do rozpoczęcia rozprawy.

§ 25. 1. Na rozprawę wzywa się obwinionego, jego obrońcę i rzecznika dyscyplinarnego, a także zawiadamia się o terminie rozprawy pokrzywdzonego oraz prokuratora, jeżeli zapowiedział popieranie oskarżenia na rozprawie.

2. Udział oskarżyciela na rozprawie jest konieczny.

3. Niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy nie wstrzymuje rozpoznania sprawy, chyba że komisja dyscyplinarna uzna ich obecność za niezbędną.

§ 26. 1. Komisja dyscyplinarna może wzywać i przesłuchiwać świadków i biegłych.

2. Zwolnienie świadka lub biegłego od przyrzeczenia zależy od uznania komisji.

3. Karę za niestawiennictwo lub odmowę zeznań na wniosek komisji nakłada sąd powiatowy właściwy według miejsca zamieszkania świadka lub biegłego; świadek lub biegły nie podlega karze, jeżeli nie był uprzedzony o skutkach niestawiennictwa lub odmowy zeznań.

4. Przymusowe sprowadzenie świadka zarządza na wniosek komisji właściwy sąd powiatowy.

§ 27. 1. Rozprawę rozpoczyna odczytanie aktu oskarżenia, po czym następuje przesłuchanie obwinionego.

2. Akta postępowania sądowego i dochodzenia dyscyplinarnego mogą być bez odczytywania uznane przez komisję w całości lub w części za materiał dowodowy; komisja zarządzi bezpośrednio przeprowadzenie dowodów dostarczonych przez dochodzenie lub zgłoszonych później, jeżeli uzna to za potrzebne.

3. Komisja może zarządzić przerwę w rozprawie celem sprowadzenia dowodów; może również zwrócić się o przesłuchanie świadków zamieszkałych poza siedzibą komisji do właściwej rady adwokackiej, która wyznaczy organ lub osobę do wykonania danej czynności. Wyznaczony w tym celu organ lub osoba korzystają z uprawnień służących komisji dyscyplinarnej w myśl § 26.

4. Rozprawę kończą przemówienia oskarżyciela i obrońcy, po czym głos ostatni ma obwiniony.

5. Z przebiegu rozprawy sporządza się protokół.

§ 28. W razie ujawnienia w toku rozprawy przewinienia nie objętego aktem oskarżenia komisja może rozpoznać sprawę co do tego czynu tylko za zgodą obwinionego.

§ 29. Jeżeli obwiniony popełnił kilka przewinień dyscyplinarnych, komisja wymierza karę łączną.

§ 30. 1. Po zamknięciu rozprawy i naradzie przewodniczący ogłasza stronom podpisaną przez komplet orzekający sentencję orzeczenia.

2. W sprawach szczególnie zawiłych komisja może odroczyc ogłoszenie sentencji orzeczenia najwyżej na 3 dni.

3. Uzasadnienie orzeczenia należy sporządzić w ciągu 14 dni i doręczyć orzeczenie wraz z uzasadnieniem obwinionemu, rzecznikowi dyscyplinarnemu, a także pokrzywdzone-

mu i prokuratorowi, jeżeli brali udział w rozprawie albo jeżeli w terminie 7-dniowym od ogłoszenia sentencji orzeczenia zażądali jego doręczenia.

4. Orzeczenie wraz z uzasadnieniem należy doręczyć również Ministrowi Sprawiedliwości, jeżeli postępowanie dyscyplinarne wszczęte zostało na jego polecenie. Przepis ten stosuje się odpowiednio do orzeczeń Wyższej Komisji Dyscyplinarnej.

Rozdział V.

Srodki odwoławcze.

§ 31. 1. Odwołanie od postanowienia komisji dyscyplinarnej służy tylko w wypadkach wyraźnie w rozporządzeniu niniejszym wskazanych.

2. Odwołanie od orzeczenia komisji dyscyplinarnej służy obwinionemu, któremu wymierzono karę dyscyplinarną, i oskarżycielowi oraz pokrzywdzonemu.

3. Odwołanie służy nadto prokuratorowi, który brał udział w postępowaniu albo w terminie 7-dniowym od ogłoszenia sentencji orzeczenia zażądał jego doręczenia.

§ 32. 1. Odwołanie wraz z odpisami dla stron wnosi się w terminie 14 dni od daty doręczenia rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem do komisji, która je wydała. Odpis odwołania doręcza się stronie przeciwnej.

2. Komisja dyscyplinarna przekazuje odwołanie wraz z aktami sprawy Wyższej Komisji Dyscyplinarnej w terminie 7 dni od daty wpływu bądź je odrzuci, jeżeli jest ono niedopuszczalne, spóźnione lub nie zostało podpisane przez osobę uprawnioną.

3. Od postanowienia o odrzuceniu odwołania służy odwołanie.

Rozdział VI.

Postępowanie przed Wyższą Komisją Dyscyplinarną.

§ 33. 1. Rozprawę odwoławczą rozpisuje prezes Wyższej Komisji Dyscyplinarnej, a w wypadku powzięcia wątpliwości, czy odwołanie odpowiada wymaganiom ustawy, kieruje sprawę na posiedzenie niejawne.

2. Wyższa Komisja Dyscyplinarna rozstrzyga na posiedzeniu niejawnym o dopuszczeniu nowych dowodów, może również zarządzić uzupełnienie dochodzenia, zlecając to czynności właściwemu rzecznikowi dyscyplinarnemu lub jednemu ze swych członków.

§ 34. Cofnięcie odwołania przez stronę przed rozpoczęciem rozprawy odwoławczej wiąże Wyższą Komisję Dyscyplinarną.

§ 35. Oskarżycielem przed Wyższą Komisją Dyscyplinarną jest rzecznik dyscyplinarny Naczelnej Rady Adwokackiej, a ponadto może nim być prokurator delegowany przez Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

§ 36. 1. W postępowaniu odwoławczym stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu w pierwszej instancji z zastrzeżeniem, że pierwszy głos służy stronie odwołującej się, a jeśli obie strony odwołały się — oskarżycielowi.

2. Po zamknięciu rozprawy Wyższa Komisja Dyscyplinarna:

- a) zatwierdza zaskarżone orzeczenie albo
- b) uchyla je w całości lub w części, wydając nowe orzeczenie albo przekazując sprawę wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej do ponownego rozpoznania.

§ 37. 1. Wyższa Komisja Dyscyplinarna rozpoznaje sprawę w granicach odwołania.

2. Wyższa Komisja Dyscyplinarna niezależnie od granic odwołania:

- a) bierze z urzędu pod rozwagę, czy nie zachodzi nieważność postępowania z przyczyn przewidzianych w kodeksie postępowania karnego,
- b) umarza postępowanie, jeżeli zaszła okoliczność wyłączająca ściganie.

3. Wyższa Komisja Dyscyplinarna może zwiększyć obwinionemu karę, wymierzoną przez wojewódzką komisję dyscyplinarną tylko wówczas, jeżeli oskarżyciel wniósł odwołanie.

§ 38. W przypadku wniesienia rewizji od prawomocnego orzeczenia do Sądu Najwyższego stosuje się odpowiednie przepisy kodeksu postępowania karnego dotyczące rewizji nadzwyczajnej. Udział prokuratora na rozprawie przed Sądem Najwyższym jest obowiązkowy.

§ 39. Prezes wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej przesyła odpis orzeczenia wraz z uzasadnieniem w ciągu czterech dni od uprawomocnienia się orzeczenia radzie adwokackiej celem wykonania, a Ministrowi Sprawiedliwości i Naczelnej Radzie Adwokackiej — do wiadomości. Odpis orzeczenia dołącza się do akt osobowych obwinionego. O treści orzeczenia rada adwokacka zawiadamia również pokrzywdzonego.

Rozdział VII.

Koszty postępowania.

§ 40. 1. Koszty postępowania przed komisją dyscyplinarną są pokrywane w formie opłaty zryczałtowanej.

Oplata zryczałtowana wynosi:

a) przy wymierzeniu kary upomnienia	— 300 zł,
b) przy wymierzeniu kary nagany	— 600 zł,
c) przy wymierzeniu kary zawieszenia	— 1.200 zł,
d) przy wymierzeniu kary wydalenia z adwokatury	— 3.000 zł.

2. Jeżeli koszty postępowania poniesione w sprawie okażą się wyższe od opłaty zryczałtowanej, komisja dyscyplinarna ustala koszty postępowania w faktycznej wysokości.

3. Opłaty zryczałtowane są w obu instancjach jednokowe, przy czym za podstawę bierze się ostateczny wymiar kary.

§ 41. 1. Koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi w razie orzeczenia skazującego obwiniony, w pozostałych zaś wypadkach — izba adwokacka.

2. Jeżeli jednym orzeczeniem skazano dwu lub więcej obwinionych, opłatę zryczałtowaną ponosi każdy z nich z osobna, natomiast za poniesione w toku postępowania wydatki odpowiadają oni solidarnie, chyba że komisja dyscyplinarna postanowi inaczej.

3. Jeżeli komisja dyscyplinarna nie określi kosztów postępowania w orzeczeniu, obliczenia ich dokonywa prezes wojewódzkiej komisji dyscyplinarnej; od postanowienia jego służy odwołanie.

Rozdział VIII.

Wznowienie postępowania.

§ 42. 1. Jeżeli po zakończeniu postępowania dyscyplinarnego wyjdą na jaw nowe fakty lub dowody, które mo-

głyby mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, wojewódzka komisja dyscyplinarna może na wniosek oskarżyciela lub skazanego zarządzić wznowienie postępowania.

2. O wznowieniu postępowania komisja orzeka na posiedzeniu niejawnym; przed wydaniem postanowienia komisja dyscyplinarna zarządzi w razie potrzeby sprawdzenie powołanych we wniosku okoliczności.

3. Podstawą wznowienia mogą być tylko takie fakty i dowody, które przed zakończeniem postępowania nie były znane ani stronie składającej wniosek, ani komisji.

4. Wznowienie postępowania na niekorzyść skazanego nie może być zarządzone, jeżeli nastąpiło już przedawnienie ścigania. W razie wznowienia postępowania na korzyść skazanego nie można mu wymierzyć kary surowszej niż ta, na którą go poprzednio prawomocnie skazano.

5. W razie śmierci lub choroby umysłowej skazanego wniosek o wznowienie postępowania na jego korzyść mogą zgłosić: małżonek skazanego, jego krewny w linii prostej, brat lub siostra oraz oskarżyciel.

6. Wznowione postępowanie toczy się według zasad ogólnych.

Rozdział IX.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 43. W sprawach dyscyplinarnych wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe aż do ukończenia dochodzenia lub ukończenia sprawy w danej instancji.

§ 44. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 1950 r. o organizacji władz powołanych do prowadzenia dochodzeń i orzekania w sprawach dyscyplinarnych adwokatów oraz o trybie postępowania dyscyplinarnego (Dz. U. Nr 35, poz. 320).

§ 45. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: M. Rybicki